

ที่ ปป ๐๐๑๐/๒๐๘

สำนักงาน ป.ป.ท.
อาคารซอฟต์แวร์พาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานการศึกษา เรื่อง แนวทางและรูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริต
ประพฤติมิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิด

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ที่ นร ๐๔๐๓ (กร ๒)/๒๕๖๔
ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จำนวน ๑๐๐ ชุด

๒. รายงานการศึกษา เรื่อง แนวทางและรูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง
กับคดีทุจริตประพฤติมิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิด จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ ๓๕๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ขอเสนอ
รายงานการศึกษา เรื่อง แนวทางและรูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพฤติมิชอบ
และผู้ร่วมกระทำความผิดมาเพื่อคณะกรรมการพิจารณาขอหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับแนวทาง
ไปดำเนินการต่อไป โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการ ตามที่กำหนดในพระราช
กฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี
และรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ซึ่งกำกับการบริหารราชการสำนักงาน ป.ป.ท. ได้เห็นชอบให้เสนอ
รายงานการศึกษา เรื่อง แนวทางและรูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพฤติมิชอบ
และผู้ร่วมกระทำความผิดของคณะกรรมการเพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศูนย์อำนวยการ
ต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
คณะที่ ๒ ตามคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๒
เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่ง ที่ ๒๒๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ จัดตั้ง
ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) ภายในสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรอำนวยการ
ระดับชาติ ดำเนินการภายใต้คณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ และสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นฝ่ายเลขานุการ ต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่ง
ที่ ๓๕๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) ภายใน
สำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรอำนวยการในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ
โดยนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานกรรมการ และสำนักงาน
ปป.ท. เป็นฝ่ายเลขานุการ

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๒๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้มีคำสั่งฯ ที่ ๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๒ แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ คณะที่ ๒ คณะอนุกรรมการฯ การกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพฤติมิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของ คอตช. โดยมีอำนาจหน้าที่ในการศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางและ รูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพฤติมิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิด และรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อประธานกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔ ได้พิจารณารายงานการศึกษา เรื่อง แนวทางและรูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพฤติมิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิดของคณะอนุกรรมการฯ คณะที่ ๒ และมีมติ เห็นชอบให้นำผลการศึกษาเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณารายงานผลการศึกษาฯ และมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับแนวทางไปดำเนินการต่อไป ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามมติที่ประชุมดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

คณะอนุกรรมการฯ คณะที่ ๒ ตามคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๒ มีอำนาจหน้าที่หลักในการศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทาง และรูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพฤติมิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิด และรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อประธานกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งได้ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ โดยสรุป สาระสำคัญได้ ดังนี้

จากรายงานผลการศึกษาพบว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติที่เป็นผลทั่วไปที่กำหนด หลักเกณฑ์ให้นิติบุคคลรับผิดทางอาญาทำนองเดียวกับที่กำหนดให้บุคคลธรรมดาต้องรับผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๕๙ แต่กฎหมายไทยได้กำหนดโดยปริยายว่า หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลต้องมีความผิดในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการบัญญัติตามกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

กรณีความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล หากพิจารณาความหมายของคำว่า “ผู้แทน นิติบุคคล” ในระบบกฎหมายไทยจะปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๖ ซึ่งได้แบ่งประเภทบุคคลเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) ผู้แทนของนิติบุคคล เช่น คณะกรรมการสมาคม คณะกรรมการ มูลนิธิ หุ่นส่วนผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด กรรมการบริษัทจำกัด และคณะกรรมการบริษัท มหาชนจำกัด ฯลฯ และ ๒) ผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคล เช่น กรรมการ กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนของนิติบุคคล ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคล ฯลฯ

คณะอนุกรรมการฯ...

คณะอนุกรรมการฯ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกฎหมาย แนวทาง และรูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพตมิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิด ดังนี้

๑. การจัดทำกฎหมายและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้รองรับกรณีนิติบุคคลและผู้ร่วมกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพตมิชอบ โดยปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมถึงนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และกำหนดโทษปรับให้เป็นสองเท่าของมูลค่าความเสียหายหรือผลประโยชน์ที่ได้รับให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

๒. แนวทางในการป้องกันและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของนิติบุคคล ดังนี้

๒.๑ กำหนดบทลงโทษ และมาตรการในเรื่องการกระทำความผิดตามสัญญาคุณธรรมของผู้ประกอบการหรือนิติบุคคลที่ชัดเจน

๒.๒ กำหนดแนวทาง และวิธีพิจารณาข้อมูลมาตรฐานขั้นต่ำของนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างของผู้ประกอบการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒.๓ นำแนวทางข้อตกลง อนุสัญญา และแนวทางการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา มาปรับใช้ เช่น กฎหมายต่อต้านการคอร์รัปชันข้ามชาติ (FCPA) ใช้กลไกการควบคุมภายในที่เข้มแข็งในการตรวจสอบข้อตกลงผัดผ่อนการฟ้องคดีอาญา (DPA) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

๒.๔ นำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargaining) มาใช้กับนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพตมิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิด โดยอาจกำหนดโทษปรับเป็นจำนวน ๒ หรือ ๓ เท่าของผลประโยชน์บริษัทที่กระทำความผิดได้รับ

๒.๕ นำแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันเป็นการคอร์รัปชันในต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (FCPA) มาประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บภาษี และดำเนินการกับนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลที่เลี่ยงการจัดเก็บภาษี และอื่น ๆ

๒.๖ กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ง. เป็นเจ้าภาพในการจัดทำฐานข้อมูลกลาง (Big Data) และการเชื่อมโยงข้อมูลให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของนิติบุคคล

๒.๗ ผลักดันร่างพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีผลบังคับใช้ เป็นต้น

๓. ข้อเสนอแนะในเชิงป้องกันและป้องปราม และแนวทางการหาผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ได้แก่

๓.๑ ผลักดันการใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ให้เชื่อมโยงฐานข้อมูลแต่ละหน่วยงานให้สามารถใช้ร่วมกันได้ทั้งระบบ

๓.๒ บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดในการตรวจสอบตั้งแต่ต้นทางของการดำเนินการของนิติบุคคลเริ่มตั้งแต่การจดทะเบียนนิติบุคคล โดยต้องทำ KYCCDD ในทุกขั้นตอนกระบวนการ

๓.๓ การทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๔ ในการจดทะเบียน ให้ลูกค้ำระบุผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง และระบุแหล่งหรือเส้นทางการเงินของผู้รับผลประโยชน์

๓.๕ สนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวเนื่องกันมีการเปิดเผยข้อมูล และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน

๓.๖ อบรมให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบรายงานการศึกษา เรื่อง แนวทางและรูปแบบการกำหนดความผิดของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตประพจน์มิชอบและผู้ร่วมกระทำความผิด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายภูมิวิศาล เกษมสุข)

รองเลขาธิการ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

กองป้องกันการทุจริตในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท.

โทร. ๐-๒๕๐๒-๖๖๗๐-๘๐ ต่อ ๑๔๐๕

โทรสาร ๐-๒๕๐๒-๖๖๔๙